

МОВОЗНАВСТВО ТА ЛІТЕРАТУРА

УДК 811.161.2 (045)

DOI: 10.37026/2520-6427-2021-108-4-81-86

Світлана БАРАБАШ,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-9405-0839
e-mail: svitlana.barabash@gmail.com

Ольга БУРКО,

кандидат педагогічних наук,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-5843-4686
e-mail: burkoov@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТОВИХ НАПИСІВ ПАМ'ЯТОК УНІВЕРСИТЕТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОКОМУНІКАНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

***Анотація.** У статті аналізується специфіка вивчення української мови інокомунікантами в контексті історії університету. Доречними засобами дослідження вважаємо меморіальні та пам'ятні знаки, кабінети, аудиторії, лабораторії визначних діячів, студентів, аналіз подій університетів. Уперше авторами запропоновано використання текстів про меморіальні та пам'ятні знаки на заняттях з української мови як іноземної в контексті граматичного, країнознавчого матеріалу, глибокого розуміння на цій основі знакових постатей обраного напрямку діяльності на прикладі Національного авіаційного університету та Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. Окреслено систему методичних прийомів роботи з текстами країнознавчої сфери спілкування в технічному та медичному університетах. Звернуто*

увагу на різницю у лексичних значеннях понять «меморіальна дошка» та «пам'ятна дошка».

У статті схарактеризований алгоритм роботи зі студентами-першокурсниками Національного авіаційного університету, що впроваджений на заняттях з української мови як іноземної під час дистанційного навчання протягом 2020–2021 н. р., зокрема розглянуто аспекти цієї діяльності. Важливого значення надаємо ознайомленню інокомунікантів із текстом про меморіальні дошки, на основі якого формується понятійний та граматичний апарат. Зв'язок із обраною спеціальністю, специфікою діяльності простежується на прикладі завдань із зазначеної теми для студентів Національного медичного університету імені О. О. Богомольця.

***Ключові слова:** інокомуніканти, специфіка вивчення, українська мова, меморіальні дошки, пам'ятні знаки.*

Svitlana BARABASH,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor of Language Training,
Bogomolets National Medical University,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9405-0839
e-mail: svitlana.barabash@gmail.com

Olga BURKO,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-5843-4686
e-mail: burkoov@gmail.com

USE OF UNIVERSITY REMEMBRANCE INSCRIPTIONS FOR EDUCATION OF FOREIGN COMMUNICATORS OF THE UKRAINIAN LANGUAGE

***Abstract.** The article draws attention to the specifics of learning the Ukrainian language by foreign communicants. We assume the study of the Ukrainian language*

valuable in the context of the history of the university. We consider that memorials, offices, auditoriums, laboratories of prominent figures, students, and university events to be

such appropriate means. It's important to use texts about memorial and commemorative signs in Ukrainian language classes as a foreign language in the context of grammatical, regional studies material, deeper understanding on this basis of sign figures of the chosen field of activity on the example of National Aviation University and Bogomolets National Medical University.

We suppose that it is important to use texts about memorial and commemorative signs in Ukrainian language classes as a foreign language in the context of grammatical, regional studies material, deeper understanding on this basis of sign figures of the chosen field of activity on the example of National Aviation University and Bogomolets National Medical University.

For the first time authors proposed the use of texts on memorial and memorial signs in Ukrainian as a foreign language in the context of grammatical, country material, deeper understanding on this basis of iconic figures of the chosen field of activity on the example of the above universities. The system of methodical receptions of work with texts of the country study sphere of communication in technical and medical universities is resulted.

Students' attention is drawn to the difference in the lexical meanings of the terms «memorial plaque» and «memorial sign».

The article presents the algorithm of work with first-year students of the National Aviation University developed on this material, which was introduced in classes on the Ukrainian language as a foreign language during distance learning during 2020/2021. in particular, aspects of this work are considered.

We think it's important to acquaint foreign communicators with the text about memorial plaques, where the conceptual, grammatical apparatus is formed. The connection with the chosen specialty, the specifics of the activity can be traced on the example of tasks on this topic for students of the Bogomolets National Medical University.

Key words: *foreign communicators, specifics of study, Ukrainian language, memorial plaques, memorial signs.*

Постановка проблеми. Процес вивчення української мови інокомунікантами має свою специфіку та ґрунтується насамперед на життєвих потребах особистості, яка опиняється у нерідному мовному середовищі. У зв'язку з цим методика викладання на початковому етапі вивчення мови зосереджена на важливих темах щодо життєдіяльності студента, зокрема таких, як «Знайомство», «Речі навколо нас», «Харчування», «Покупки», «Міський транспорт», «В університеті», «Моя сім'я», «Час», «Календар», «Погода» тощо, котрі допомагають орієнтуватися в нових реаліях. Засвоївши певний лексичний мінімум, студенти починають цікавитися і вивчати культурний простір міста та країни.

Університет є центром освічених, культурних особистостей, які вивчають історичні цінності держави, в котрій перебувають. Однак зазвичай спостерігаємо певну орієнтацію на специфіку навчального закладу та обрані спеціальності. Особливо цінним в означеному контексті вважаємо вивчення української мови інокомунікантами в контексті історії університету, зокрема доречним є дослідження меморіальних та пам'ятних знаків, важливих подій освітнього закладу, кабінетів, аудиторій, лабораторій визначних діячів, студентів.

Зважаючи на зазначене вище, актуальним є питання використання текстів про меморіальні та пам'ятні знаки на заняттях з української мови як іноземної в контексті граматичного, країнознавчого матеріалу, глибокого розуміння на цій основі знакових постатей обраного напрямку діяльності на прикладі Національного авіаційного університету (*далі – НАУ*) та Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (*далі – НМУ*).

Новизна дослідження полягає в тому, що авторами вперше запропоновано використання написів на знакових пам'ятках університетів під час вивчення граматичного матеріалу. Крім того, уточнено назву матеріалу, з якого виготовлені меморіальні дошки вченим НАУ Трифону Башті та Олександрові Кухтенку, удосконалено систему методичних прийомів роботи з текстами країнознавчої сфери спілкування в технічному та медичному університетах.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. У ході дослідження нами проаналізовано різні методи та прийоми роботи з нехудожніми текстами, які використовують науковці у галузі викладання української мови як іноземної: укладання тлумачного словника складних слів та словосполучень, ужитих у тексті (Яремчук, 2016, с. 322), добір ланцюжка послідовних запитань (*Хто? Що? Де? Якими засобами (способами)? Чому? Навіщо? Як? Коли?*) (Голуб, 2019, с. 125). Актуальними в контексті нашої розвідки вважаємо інноваційні прийоми роботи Н. Токуєвої з країнознавчими матеріалами: науково-популярна публікація або наукова стаття із залученням офіційних документів, уривки з художньої літератури, інтерв'ю з видатними науковцями (2016, с. 285). Крім того, важливими є напрацювання Г. Швець, яка наголошує на потребі «... стимулювати іноземних студентів до порівняння української та своєї рідної культур, пошуку специфічних рис і точок перетину» (2019, с. 260).

У Загальноосвітньому стандарті з української мови як іноземної висвітлені основні вимоги до початкового рівня володіння українською мовою, зокрема до комунікативно-мовленнєвої змістової лінії «Читання». Відповідно до початкового рівня А1 (Break-through) «інокомунікант повинен уміти: читати текст із настановою на загальне охоплення його змісту; визначити тему тексту; розуміти досить повно і чітко основну інформацію тексту, а також деякі деталі, що мають смислове навантаження. Вид читання: читання із загальним охопленням змісту, навчальне читання. Тип тексту: спеціально складені або адаптовані сюжетні тексти (на основі матеріалу, що відповідає початковому рівню). Тематика тексту актуальна для побутової, країнознавчої та навчальної сфер спілкування. Обсяг тексту: 250–300 слів. Кількість незнайомих слів: 1–2 %» (Стандарт з української мови як іноземної. Базовий рівень (А1), 2014, с. 8). Для проведення апробації ми обрали тексти країнознавчої сфери спілкування.

Крім того, вважаємо за доцільне використання прогресивних ідей Наталії Токуєвої з Центру міжнародної освіти Полтавського державного аграрного університету щодо створення «Методичного посібника з навчання читання для студентів-іноземців підготовчого факультету. Частина І» (2009), присвяченого опису життєвого шляху і наукових досягнень учених, життя яких пов'язане з Полтавщиною. Так, для груп інокомунікантів

медико-біологічного профілю дослідниця розробила тексти про М. Скліфосовського, М. Касьяна та ін. Іноземним студентам, які навчаються у групах інженерно-технічного профілю, пропонує, приміром, тексти про Ю. Кондратюка та ін. (Токуєва, 2016, с. 283).

Мета статті – сформулювати й експериментально перевірити тексти про меморіальні дошки вченим Національного авіаційного університету і Національного медичного університету імені О. О. Богомольця та першому президенту африканської країни Ботсвани Серетсе Кхаму, єдина меморіальна дошка якому встановлена у Слов'янську.

Виклад основного матеріалу дослідження. Меморіальні та пам'ятні знаки свідчать про історію, події, особистостей, які віддали своє життя заради свободи. Під час їх вивчення слід звернути увагу студентів, що на меморіальній дошці зображено конкретну особу, постань у пам'ять про подію, а на пам'ятній – лише напис. Також є інформаційні дошки – таблиці, які фіксують назву вулиці, проспекту, наприклад, вулиця Академіка Богомольця, вулиця Авіаконструктора Ігоря Сікорського, вулиця Миколи Гоголя та ін.

Напрацьований на цьому матеріалі алгоритм роботи зі студентами-першокурсниками Національного авіаційного університету був упроваджений на заняттях з української мови як іноземної під час дистанційного навчання упродовж 2020–2021 н. р. Зокрема, він передбачав такі аспекти роботи:

1. Фіксацію текстів, викарбуваних на меморіальних дошках, що відкриті на честь учених Національного авіаційного університету, на фото для мультимедійної презентації чи на екрані платформи «Google Classroom».

2. Дослідження написів на меморіальних дошках іноземними студентами.

3. Порівняння назв матеріалу, з якого виготовлено меморіальні дошки ученим Національного авіаційного університету Трифону Башті та Олександрові Кухтенку, що подані на сайті «Меморіальні дошки Києва» (https://uk.wikipedia.org/wiki/Меморіальні_дошки_Києва), із сучасними назвами. Так, приміром, у ході виконання домашнього завдання іншомовні студенти зробити селфі біля меморіальних дошок, що прикріплені на фасаді корпусу №1 НАУ. Після порівняння зображень вони сформулювали висновок, згідно з яким на сайті «Меморіальні дошки Києва» вказано колишню назву матеріалу – бронза, а сучасні світлини засвідчують, що вони виготовлені з граніту.

4. Доповнення написів на пам'ятках НАУ відомостями із навчального посібника «Історія цивільної авіації в особах» для студентів закладів вищої освіти за редакцією Володимира Гребеннікова (2013). Зокрема, тексти про Миколу Гоголя та Трифона Башту доповнили на основі статей Тетяни Курченко «Микола Лукич Гоголь» (Історія цивільної авіації в особах, 2013, с. 206–215) і «Трифон Максимович Башта»

(Там само, с. 243–251); текст про Олександра Кухтенка – на основі праці Наталії Бем «Олександр Іванович Кухтенко» (Там само, с. 258–262); текст про Олександра Пенькова – на основі статті Юрченко Віталіни «Олександр Михайлович Пеньков» (Там само, с. 255–258).

5. Актуалізацію напрацювання Володимира Гребеннікова, Валерія Романенка, Романа Ситника «Володимир Челомей – випускник і викладач Київського авіаційного університету», розміщеного на сайті Аерокосмічного факультету НАУ.

6. Опрацювання тексту про Михайла Кравчука за виданням Віталія Абліцова «Галактика «Україна». Українська діаспора: видатні постаті» (2007, с. 43–44).

7. Формування тексту про Серетсе Кхаму за інтернет-статтею Вадима Новікова «Творці економічних див» (2017, с. 255–258). Цінним інформаційним джерелом став запис виступу голови правління громадської організації «Українська ініціатива» Юрія Косенка про життєвий шлях першого президента африканської країни Ботсвани Серетсе Кхаму на відкритті йому меморіальної дошки 28 травня 2021 р. у Слов'янському фаховому коледжі Національного авіаційного університету. Іноземні студенти групи 108 Аерокосмічного факультету НАУ та НМУ імені О. О. Богомольця прослухали й побачили знаменну подію в записі під час відвідування виставки африканської культури в Національному музеї літератури України (5–6 червня 2021 р.).

Як взірєць, пропонуємо текст для тих, хто вивчає українську мову на першому курсі технічного університету за спеціальністю «Авіаційний транспорт»:

«На фасаді головного корпусу Національного авіаційного університету можна побачити меморіальну дошку, котру встановлено 12 квітня 2018 року з нагоди відзначення пам'яті Миколи Гоголя, який був ректором університету впродовж 1954–1975 років. Народився він 15 червня 1914 року в с. Христинівка Черкаської області. Закінчив школу-семирічку, потім учився у Київському художньому училищі.

Із 1928 по 1933 роки був студентом Київського авіаційного інституту. Із вересня 1953 року Микола Гоголь почав завідувати кафедрою технології ремонту авіаційної техніки. Із січня 1954 року став начальником Київського інституту цивільного повітряного флоту.

За час його роботи було побудовано науково-технічну бібліотеку, 11 навчальних корпусів, медичний центр, студентську їдальню на тисячу місць, спортивний табір у селі Жукин, спортивний комплекс, 6 гуртожитків для студентів, 8 житлових будинків для професорсько-викладацького складу, дитячий садочок на 140 місць, студентський клуб «Горобчик».

У 1972 році за участі Миколи Гоголя був заснований Музей історії вітчизняної цивільної авіації».

До тексту «Микола Гоголь» ми уклали українсько-англійський словник ужитих у ньому слів і словосполучень та ознайомили із ним студентів:

Слова та словосполучення українською мовою	Words and phrases in Ukrainian
Граніт	granite
Пам'ятник	monument
Головний корпус	main building
Меморіальна дошка	memorial plaque

Науково-технічна бібліотека	scientific and technical library
На будівлі	on the building
З нагоди відзначення пам'яті	to commemorate
На фасаді	on the facade
Цивільний повітряний флот	civilian air fleet

Окреслену текстотеку доповнили таким пізнавальним текстом: «Меморіальна дошка (охоронна та пам'ятна дошки) – це плита, виготовлена зазвичай із довговічного каменю (мармур, граніт) або металевого сплаву (бронза, чавун), що увічніює пам'ять про відому людину, організації, події.

Зверніть увагу!

Неправильно	Правильно
Меморіальна дошка генерального конструктора Челомея Володимира Миколайовича	Меморіальна дошка генеральному конструктору Челомею Володимирі Миколайовичу
Меморіальна дошка лікаря-кардіолога Олександра Йосиповича Грицюка	Меморіальна дошка лікарю-кардіологу Олександрі Йосиповичу Грицюку

Запам'ятайте конструкцію!

<p>Меморіальна дошка + давальний відмінок: <i>меморіальна дошка конструктору,</i> <i>меморіальна дошка мікробіологу</i></p>

Звертаємо увагу студентів на те, що меморіальна дошка створена на честь когось, тобто присвячена визначній людині, тому вживаємо в давальному відмінку (Кому? Чому?) – *конструктору, кардіологу*. На приналежність предмета вказує родовий відмінок (Кого? Чого?) – *дошка конструктора*, тобто дошка належить конструктору, а не створена на його честь.

До текстотеки ми долучили матеріал про Серетсе Кхаму та низку інтерактивних завдань, наприклад:

1. Вибрати назву тексту:

- а) Слов'янський фаховий коледж;
- б) Українська ініціатива;
- в) Меморіальна дошка першому президенту Ботсвани;

г) Африканська країна Ботсвана.

2. Дати відповіді на запитання:

– Хто такий Серетсе Кхама?
 – Що можна побачити на фасаді Слов'янського фахового коледжу Національного авіаційного університету?

– Де можна побачити меморіальну дошку першому президенту Ботсвани?

– Навіщо відкрили меморіальну дошку Серетсе Кхамі?

– Коли відкрили меморіальну дошку першому президенту африканської країни Ботсвани?

– Який подарунок приготувала громадська організація «Українська ініціатива» до 100-річчя Серетсе Кхамі?

У майбутніх механіків Аерокосмічного факультету НАУ виникло запитання, де можна побачити меморіальні дошки означеного навчального закладу? У період дистанційного навчання логічно відповісти на нього була робота з віртуальною картою НАУ, на якій

Меморіальні дошки встановлюються на будівлях, в яких проживала або працювала відома особа, або в яких (біля яких) відбулася важлива подія.

На меморіальній дошці зображується профіль, бюст, барельєф або горельєф людини і пояснювальний напис».

зображено споруду головного корпусу університету. За цієї умови важливе значення має ознайомлення з граматичною темою «Відмінкова система іменників. Значення і функції місцевого відмінка. В(у), на – місце; у – час» та виконання вправи. Крім того, можна запропонувати вправу, що передбачає читання тексту вголос, пошук закінчень у виділених іменниках, зокрема місцевого відмінка:

1. **На фасад...** головного корпусу Національного авіаційного університету можна побачити **меморіальн... дошк...** Миколі Голего.

2. У 1990 **ро...** на будівлі **університет...** встановлено **меморіальн... дошк...** Володимирі Челомею.

3. **На будівл...** першого корпусу Національного авіаційного університету є **меморіальн... дошк...** Трифону Башті.

4. **На відзначенн... пам'ят...** Михайла Кравчука встановлена **меморіальн... дошк...**

5. **У 2006 році** відкрито **меморіальн... дошк...** Олександріві Кухтенку.

6. **У Національн... авіаційн...університет...** відкрито **меморіальн... дошк...** Олександріві Пенюкову.

7. **У Слов'янськ... фахов... коледж...** Національного авіаційного університету було відкрито **меморіальн... дошк...** першому президенту африканської країни Ботсвани Серетсе Кхамі.

Інокуніканти розпізнавали відмінкові форми іменників, вжиті в називному, знахідному, місцевому відмінках, та записували відповідні закінчення іменникових форм.

Студентам Національного медичного університету імені О. О. Богомольця на основі матеріалу, що пов'язаний з історією закладу, пропонували виконати такі граматичні завдання:

1. Поставити у родовому відмінку виділені у тексті слова:

Меморіальні та пам'ятні дошки у Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця встановлено на честь видатних постатей: *професор В. Ф. Войно-Ясинецький (Святитель Лука); письменник М. А. Булгаков; перший декан медичного факультету, професор В. О. Караваєв; засновник (1941–1945), ректор КМІ імені О. О. Богомольця (1970–1984), професор С. С. Лаврик; учений-гігієніст, ректор НМУ імені О. О. Богомольця (1984–2003), академік Є. Г. Гончарук; учений-фармаколог, професор І. С. Чекман; учений-гігієніст, професор Г. Х. Шахбазян; вчений-гігієніст, професор І. І. Барченко; вчений-гігієніст,*

професор І. В. Савицький; вчений-мікробіолог, інфекціоніст, професор С. С. Дяченко; вчений-гігієніст, професор М. Ф. Борисенко; вчений-гігієніст, професор І. І. Слєпушкіна; вчений-гігієніст, професор С. С. Познанський; учений-епідеміолог, професор Ю. Д. Гоц; учений імунолог-епідеміолог, професор І. М. Моргунов; вчений-епідеміолог, професор Л. В. Громашевський; вчений-гігієніст, професор Р. Д. Габович; учений-гігієніст, професор П. І. Баранник; учений-стоматолог, професор М. Ф. Данилевський.

2. Визначити складні слова у тексті попереднього завдання та назвати відповідну частину мови. Наприклад, *учений-гематолог (Хто?)* – іменник.

3. Встановити відповідність між терміном і визначенням:

Гігієніст	лікар, який займається лікуванням зубів, щелепи, м'яких тканин та інших органів ротової порожнини
Гематолог	лікар-спеціаліст, який отримав підготовку з епідеміології інфекційних хвороб, здійснює епідеміологічний аналіз, планування протиепідемічних заходів, епідеміологічні обстеження спалахів інфекційних захворювань
Фармаколог	лікар, який займається діагностикою, лікуванням, профілактикою інфекційних захворювань
Мікробіолог	кваліфікований співробітник, який здійснює дослідження різних мікроорганізмів: бактерій, вірусів та грибів
Інфекціоніст	лікар, який підбирає оптимальні лікарські препарати для лікування пацієнтів
Епідеміолог	лікар, який спеціалізується на захворюваннях крові
Стоматолог	лікар, який проводить лікувально-профілактичні заходи щодо попередження захворювань ротової порожнини у дітей і дорослих

4. До виділених слів і словосполучень у тексті поставити запитання:

На честь (...) бійця батальйону «Айдар» Володимира Юричка (...) на адміністративному корпусі університету відкрито (...) меморіальну дошку, започатковано міжуніверситетський волейбольний турнір імені Володимира Юричка, аудиторії № 4 морфологічного корпусу присвоєно ім'я Володимира, а найкращі

студенти університету стають (...) лауреатами та отримують (...) стипендію імені Володимира Юричка.

5. Пройти квест «Де? Кому?», тобто визначити, де і кому на території корпусів університету присвоєно меморіальні, пам'ятні дошки, назви аудиторій та кабінетів. Творчий звіт викласти на сторінці в мережі «Інстаграм».

6. Заповнити таблицю:

Де?	Кому?	Напис
Санітарно-гігієнічний корпус	академіку Є. Г. Гончаруку	
Морфологічний корпус	вченому-хірургу В. Братусю	
Морфологічний корпус	вченому-гігієністу Л. Медведю	
Адміністративний корпус	студенту третього курсу медичного факультету Володимиру Юричку, який віддав життя, захищаючи Україну зі зброєю в руках	

7. Провідміняти словосполучення *меморіальна дошка, меморіальні дошки*. Скласти з ними речення.

Відмінок	Однина	Множина	Речення
Називний	меморіальна дошка	меморіальні дошки	На будівлі фізико-хімічного корпусу розташована меморіальна дошка лікарю-гематологу, ректору Київського медичного інституту (1970–1984), професору Лаврику Семену Семеновичу
Родовий			
Давальний			
Знахідний			
Орудний			
Місцевий			

Таким чином, метою запропонованих завдань є не лише сприяти опануванню студентами-інокомуні-

кантами граматичного матеріалу, але й ознайомлювати їх з історією освітнього закладу, розвитком науки,

культури країни, спонукати до активної дослідницької роботи.

Висновки. Отже, в контексті запропонованого дослідження нами напрацьовано тексти про меморіальні дошки ученим Національного авіаційного університету, Національного медичного університету імені О. О. Богомольця та першому президенту африканської країни Ботсвани Серетсе Кхаму. Крім того, зазначений матеріал апробовано на практичних заняттях з української мови як іноземної під час вивчення місцевого відмінка іменних частин мови відповідно до чинної програми. Аналіз результатів екзаменаційних робіт першокурсників-інокомунікантів засвідчив ефективність застосованих прийомів навчання.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в глибокому аналізі краєзнавчих текстів та методики вивчення відмінків іменних частин української мови інокомунікантами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Абліцов, В. (2007). Галактика «Україна». Українська діаспора: видатні постаті. Київ: КИТ. С. 43–44.

Голуб, Н. (2019). Розвиток творчого потенціалу учнів ліцею на уроках української мови. *Український педагогічний журнал*. № 4. С. 125.

Гребенніков, В. М., Романенко, В. Д., Ситник, Р. В. Володимир Челомей – випускник і викладач Київського авіаційного університету: вебсайт. URL: <http://aki.nau.edu.ua/volodymyr-chelomei> (дата звернення: 27.08.2021).

Історія цивільної авіації в особах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. (2013) / за ред. В. М. Гребеннікова. Київ: НАУ. 328 с.

Меморіальні дошки Києва: вебсайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Меморіальні_дошки_Києва (дата звернення: 29.06.2021).

Новіков, В. Творці економічних див: вебсайт. URL: <https://petrimazepa.com/miraclecreatorsetsekham.html> (дата звернення: 28.06.2021).

Стандарт з української мови як іноземної. Базовий рівень (A 1). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750). URL: <https://mon.gov.ua/donbas-krym/standarta15> (дата звернення: 25.06.2021).

Токуєва, Н. (2016). Лінгвокраїнознавчий аспект української мови іноземних громадян на підготовчих відділеннях ВНЗ України. *Українська мова у світі: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (9–10 листопада 2016 р.)*. Львів: Видавництво Львівської політехніки. С. 282–286.

Швець, Г. (2012). Нехудожні тексти краєзнавчої тематики у практиці викладання української мови як іноземної. *Українська мова у світі: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (8–9 листопада 2012 р.)*. Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». С. 311–319.

Швець, Г. (2019). Краєзнавчий текст у навчальній текстотечі з української мови як іноземної. *Молодий учений*. № 6.1 (70.1). С. 69–74.

Яремчук, С. (2016). Тексти для самостійного читання в процесі позааудиторної роботи студентів-іноземців під час навчання української мови як іноземної в технічному ВНЗ. *Українська мова у світі: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (9–10 листопада 2016 р.)*. Львів: Видавництво Львівської політехніки. С. 320–326.

REFERENCES

Ablitsov, V. (2007). Halaktyka «Ukraina». Ukrainka diaspora: vydatni postati [Ukrainian diaspora: prominent figures]. Kyiv: KYT. 436 s. [in Ukrainian].

Holub, N. (2019). Rozvytok tvorchoho potentsialu uchniv litseiu na uroках ukraїnskoi movy [Development of creative potential of lyceum students in Ukrainian language lessons]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*. № 4. S. 125. [in Ukrainian].

Hrebennikov, V. M., Romanenko, V. D., Sytnyk, R. V. Volodymyr Chelomei – vypusknik i vykladach Kyivskoho aviatsiinoho universytetu [Volodymyr Chelomey is a graduate and lecturer at Kyiv Aviation University]: vebsayt. URL: <http://aki.nau.edu.ua/volodymyr-chelomei> (data zvernennya: 27.08.2021). [in Ukrainian].

Istoriia tsyvilnoi aviatsii v osobakh [History of civil aviation in persons]: navch. posib. dlia stud. vshch. navch. zakl. (2013) / za red. V. M. Hrebennikova. Kyiv: NAU. 328 s. [in Ukrainian].

Memorialni doshky Kyieva [Memorial plaques of Kyiv]: vebsayt. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Меморіальні_дошки_Києва (data zvernennya: 29.06.2021). [in Ukrainian].

Novikov, V. Tvortsi ekonomichnykh div [The creators of economic miracles]: vebsayt. URL: <https://petrimazepa.com/miraclecreatorsetsekham.html> (data zvernennya: 28.06.2021). [in Ukrainian].

Standart z ukraїnskoi movy yak inozemnoi. Bazovyi riven (A 1) [Standard for Ukrainian as a foreign language. Basic level (A1)]. Rekomendovano Ministerstvom osvity i nauky Ukrainy (nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.06.2014 № 750). URL: <https://mon.gov.ua/donbas-krym/standarta15> (data zvernennya: 25.06.2021). [in Ukrainian].

Tokuieva, N. (2016). Lihvokraїnoznachnyi aspekt ukraїnskoi movy inozemnykh hromadian na pidhotovchykh viddilenniakh VNZ Ukrainy [Linguistic aspect of the Ukrainian language of foreign citizens at the preparatory departments of Ukrainian universities]. *Ukrainska mova u sviti: zbirnyk materialiv IV Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (9–10 lystopada 2016 r.)*. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. S. 282–286. [in Ukrainian].

Shvets, H. (2012). Nekhudozhni teksty kraїeznavchoi tematyky u praktytsi vykladannia ukraїnskoi movy yak inozemnoi [Non-artistic texts on local lore in the practice of teaching Ukrainian as a foreign language]. *Ukrainska mova u sviti: zbirnyk materialiv II Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (8–9 lystopada 2012 r.)*. Lviv: Vydvo NU «Lvivska politekhnika». S. 311–319. [in Ukrainian].

Shvets, H. (2019). Kraїeznavchyi tekst u navchalnii tekstotetsi z ukraїnskoi movy yak inozemnoi [Local lore text in the educational text library on the Ukrainian language as a foreign language]. *Molodyi uchenyi*. № 6.1 (70.1). S. 69–74. [in Ukrainian].

Iaremchuk, S. (2016). Teksty dlia samostiinoho chytannia v protsesi pozaaudytornoї roboty studentiv-inozemtsiv pid chas navchannia ukraїnskoi movy yak inozemnoi v tekhnichnomu VNZ [Texts for independent reading in the process of extracurricular work of foreign students during the study of Ukrainian as a foreign language in a technical university]. *Ukrainska mova u sviti: zbirnyk materialiv IV Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (9–10 lystopada 2016 r.)*. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. S. 320–326. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 10.09.2021 р.